

○ คำพิพากษา
(อุทธรณ์)

(ด. ๒๒)

คดีหมายเลขดำที่ อ. ๔๓๙/๒๕๕๓
คดีหมายเลขแดงที่ อ. ๓๔๑/๒๕๕๓

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ศาลปกครองสูงสุด

วันที่ ๑๘ เดือน กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗

ระหว่าง { นายลิขิต ทองนาค ผู้ฟ้องคดี
นายอำเภออรัญประเทศ ที่ ๑
ผู้ว่าราชการจังหวัดสระแก้ว ที่ ๒ ผู้ถูกฟ้องคดี

เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย
(อุทธรณ์คำพิพากษา)

ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองยื่นอุทธรณ์คำพิพากษา ในคดีหมายเลขดำที่ ๒๒๕/๒๕๕๓
หมายเลขแดงที่ ๕๐/๒๕๕๓ ของศาลปกครองชั้นต้น (ศาลปกครองระยอง)

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีฟ้องและแก้ไขเพิ่มเติมฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้สมัครรับเลือก
เป็นผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๔ ตำบลบ้านใหม่หนองไทร อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว
ไม่ได้รับความเป็นธรรมในการดำเนินการเลือกผู้ใหญ่บ้านของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ กล่าวคือ
เมื่อวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๓ เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ประชุมราษฎร
หมู่ที่ ๔ ณ ศาลาภายในซอยประสพโชค เพื่อชี้แจงระเบียบการเลือกผู้ใหญ่บ้านแทน
ตำแหน่งที่ว่าง โดยมีสาระสำคัญเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านและ

/เอกสาร...

เอกสารหลักฐานที่จะต้องยื่นประกอบการสมัคร ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้เข้าฟังคำชี้แจงดังกล่าวแล้ว ปรากฏว่ามีผู้เข้าสมัคร ๒ ราย คือ หมายเลข ๑ นายบุญรอด พรหมมี ซึ่งเป็นบุคคลทุพพลภาพ ขาขาด ๑ ข้าง และหมายเลข ๒ ผู้ฟ้องคดี ต่อมา ในวันเลือกผู้ใหญ่บ้านเมื่อวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๔๙ เวลา ๐๙.๐๐ นาฬิกา ปลัดอำเภออุบลราชธานีในฐานะผู้อำนวยการ เลือกผู้ใหญ่บ้านได้เริ่มประชุมราษฎรเพื่อลงมติเลือกวิธีเลือกผู้ใหญ่บ้าน ปรากฏว่าขณะนั้นมีราษฎรร่วมประชุมประมาณ ๒๐๐ คน โดยมีราษฎรยกมือขอให้เลือกวิธีลับจำนวน ๒๗ คน และขอให้เลือกวิธีเปิดเผยจำนวน ๑๗๔ คน ระหว่างลงมตินายแอ ทองนาค ได้คัดค้าน วิธีการเลือกผู้ใหญ่บ้านโดยวิธีเปิดเผยเพราะเห็นว่าไม่เป็นธรรม แต่ผู้อำนวยการเลือก ผู้ใหญ่บ้านยังคงดำเนินการเลือกผู้ใหญ่บ้านโดยวิธีเปิดเผยต่อไปและปิดการเลือกผู้ใหญ่บ้าน เวลา ๑๑.๐๐ นาฬิกา ทั้งที่ในหมู่บ้านมีราษฎรผู้มีสิทธิออกเสียงจำนวนทั้งสิ้น ๑,๑๖๐ คน และส่วนใหญ่ยังมิได้ออกมาใช้สิทธิเพราะเข้าใจว่าสามารถลงคะแนนได้จนถึงเวลา ๑๕.๐๐ นาฬิกา ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการดำเนินการเลือกผู้ใหญ่บ้านของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากไม่ได้ประชาสัมพันธ์และปิดประกาศให้ราษฎรทราบถึงสิทธิ วิธีการ ระยะเวลาเริ่มและสิ้นสุดการลงคะแนนเลือกผู้ใหญ่บ้านอย่างทั่วถึง เป็นเหตุให้ราษฎร ส่วนใหญ่มิได้ใช้สิทธิ อีกทั้งการดำเนินการเลือกผู้ใหญ่บ้านปรากฏเหตุที่เจ้าหน้าที่ ของอำเภออุบลราชธานีกระทำการไม่ชอบอีกหลายประการ กล่าวคือ รับสมัครนายบุญรอด พรหมมี ซึ่งเป็นบุคคลทุพพลภาพอันอาจจะเป็นอุปสรรคในการรักษาความสงบเรียบร้อยของ หมู่บ้าน กำหนดสถานที่เลือกผู้ใหญ่บ้านไม่เป็นธรรมเพราะอยู่ใกล้บ้านของผู้สมัครหมายเลข ๑ ทั้งที่การเลือกตั้งทุกครั้งจะใช้สถานที่ภายในกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ ๑๒ เป็นสถานที่เลือกตั้ง และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เพิกเฉยปล่อยให้ผู้สมัครหมายเลข ๑ จัดอาหารมา เลี้ยงผู้ที่มาใช้สิทธิบริเวณหน้าสถานที่เลือกตั้งพร้อมทั้งแนะนำให้เลือกตนเองเป็นผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งมีลักษณะเป็นการซื้อเสียงโดยมิได้ดำเนินการว่ากล่าวแต่อย่างใด ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่อำเภออุบลราชธานีก่อให้เกิดความแตกแยกในหมู่บ้าน ในวันเดียวกันนั้นผู้ฟ้องคดีได้เข้าร้องเรียนและขอความเป็นธรรมต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ แต่ไม่ได้รับการแก้ไขแต่อย่างใด ผู้ฟ้องคดีจึงได้มีหนังสือลงวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๔๙ ร้องเรียนต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ แต่ยังไม่ได้รับแจ้งผลการพิจารณา จึงนำคดีนี้มายื่นฟ้องต่อ ศาลปกครองชั้นต้น

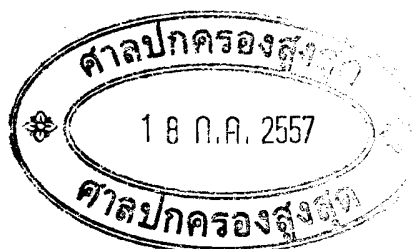

/ขอให้ศาล...

ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เพิกถอนการเลือกผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๔ ตำบลบ้านใหม่หนองไทร อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว เมื่อวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๔๙ และให้จัดการเลือกผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๔ ใหม่ โดยใช้กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ ๑๒ เป็นสถานที่เลือกผู้ใหญ่บ้าน

ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองให้การว่า ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๔ ตำบลบ้านใหม่หนองไทร อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว เสียชีวิตเมื่อวันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๔๙ ทำให้ตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๔ ว่างลง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงประกาศให้มีการเลือกผู้ใหญ่บ้านตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ และข้อบังคับกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการเลือกผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. ๒๕๓๕ ตามประกาศอำเภออรัญประเทศ เรื่อง วันเลือกผู้ใหญ่บ้าน สถานที่เลือกผู้ใหญ่บ้าน และระยะเวลารับสมัครเลือกผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๔ ตำบลบ้านใหม่หนองไทร ลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๔๙ ตามแบบ ผ.ญ.๑ โดยมีสาระสำคัญว่า กำหนดรับสมัครในวันที่ ๒๓ ถึงวันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๔๙ เวลา ๐๘.๓๐ นาฬิกา ถึง ๑๖.๓๐ นาฬิกา วันเลือกผู้ใหญ่บ้านวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๔๙ เวลา ๐๘.๐๐ นาฬิกา ณ ศาลากลางบ้าน หมู่ที่ ๔ ตำบลบ้านใหม่หนองไทร อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว รวมทั้งได้ระบุการกำหนดวิธีการเลือกและเวลาการใช้สิทธิเลือกด้วยแล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ปิดประกาศดังกล่าวให้ราษฎรในหมู่บ้านทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวันก่อนวันเลือกผู้ใหญ่บ้าน และส่งประกาศดังกล่าวไปยังหน่วยราชการอื่นเพื่อประชาสัมพันธ์ให้ราษฎรทราบทั่วกันแล้ว พร้อมทั้งจัดทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้านตามแบบ ผ.ญ.๒ ปิดประกาศก่อนวันเลือกไม่น้อยกว่าเจ็ดวันเพื่อให้ผู้มีสิทธิเลือกได้ตรวจสอบและขอแก้ไขรายชื่อให้ถูกต้องก่อนวันเลือกไม่น้อยกว่าสามวัน พร้อมกันนั้นได้แต่งตั้งคณะกรรมการเลือกผู้ใหญ่บ้าน ตามแบบ ผ.ญ.๕ และแต่งตั้งเจ้าหน้าที่รักษาความสงบด้วยแล้ว โดยก่อนวันทำการเลือกเมื่อวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๔๙ เวลา ๑๗.๐๐ นาฬิกา คณะกรรมการเลือกผู้ใหญ่บ้านได้ประชุมราษฎรในหมู่บ้านแจ้งวัตถุประสงค์ในการเลือกคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกและผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตลอดจนวิธีการเลือกให้ราษฎรที่เข้าประชุมทราบ พร้อมทั้งปิดประกาศคำสั่งให้ราษฎรตรวจสอบบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้านให้เป็นการถูกต้อง ณ ศาลากลางบ้าน หมู่ที่ ๔ ตำบลบ้านใหม่หนองไทร หลังจากนั้น คณะกรรมการเลือกผู้ใหญ่บ้านได้ตรวจสอบคุณสมบัติและหลักฐานประกอบการสมัครของผู้เข้าสมัครรับเลือกผู้ใหญ่บ้านแล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้จัดทำบัญชีรายชื่อ

/ผู้สมัคร...

ผู้สมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน ตามแบบ ผ.ญ.๔ จำนวน ๒ คน คือ นายบุญรอด พรหมมี ผู้สมัครหมายเลข ๑ และผู้ฟ้องคดี ผู้สมัครหมายเลข ๒ ในวันเลือกผู้ใหญ่บ้านวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๔๙ ก่อนทำการเลือก คณะกรรมการเลือกผู้ใหญ่บ้านได้ประชุมราษฎร เพื่อแจ้งวัตถุประสงค์ในการเลือก คุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือก คุณสมบัติของผู้มีสิทธิ ได้รับเลือก ระยะเวลาเริ่มต้นและสิ้นสุด ตลอดจนวิธีการเลือกให้ราษฎรที่มาประชุมทุกคนทราบ โดยมีราษฎรผู้มาใช้สิทธิเข้าประชุมรับฟังคำชี้แจงจำนวน ๒๐๑ คน ราษฎรดังกล่าวได้ร้องขอให้เลือกโดยวิธีเปิดเผย ๑๗๔ คน และให้เลือกโดยวิธีลับ ๒๗ คน ซึ่งที่ประชุมฝ่ายข้างมาก มีมติให้เลือกโดยวิธีเปิดเผย ในวันดังกล่าว มีราษฎรผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้านมาใช้สิทธิ ทั้งสิ้น ๒๙๒ คน เมื่อเสร็จการเลือกเวลา ๑๑.๐๐ นาฬิกา ผลการนับคะแนนปรากฏว่า นายบุญรอด ได้ ๒๙๑ คะแนน ผู้ฟ้องคดีได้ ๑ คะแนน จึงถือว่านายบุญรอดได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๔ ระหว่างนั้นนายแอ ทองนาค บิดาของผู้ฟ้องคดีได้คัดค้านการเลือก โดยวิธีเปิดเผยเนื่องจากเห็นว่าผู้ฟ้องคดีไม่ได้รับความเป็นธรรม ซึ่งเจ้าหน้าที่ได้ชี้แจงให้ทราบว่าได้ปฏิบัติตามข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเลือกผู้ใหญ่บ้านแล้ว จากนั้นคณะกรรมการเลือกผู้ใหญ่บ้านได้บันทึกการเลือกผู้ใหญ่บ้านไว้ตามแบบ ผ.ญ. ๑๑ ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีประกาศอำเภออรัญประเทศ เรื่อง ผลการเลือกผู้ใหญ่บ้าน ลงวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๔๙ ตามแบบ ผ.ญ. ๗ หลังจากนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีหนังสือ ที่ สก ๐๒๑๗.๑/๒๓๙๗ ลงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๔๙ จดทะเบียนผู้ใหญ่บ้านตามแบบที่กำหนดแล้ว ต่อมา ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือลงวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๔๙ ร้องขอความเป็นธรรม ในการเลือกผู้ใหญ่บ้านดังกล่าวต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ อ้างว่าการเลือกผู้ใหญ่บ้านดังกล่าว เป็นไปโดยไม่ชอบ ไม่โปร่งใสและไม่เป็นธรรมหลายประการ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีหนังสือ ลงวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๔๙ สั่งการให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ชี้แจงข้อเท็จจริงพร้อมทั้งส่งเอกสาร หลักฐานที่เกี่ยวข้องและความเห็นเพื่อประกอบการวินิจฉัย ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีหนังสือ ลงวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๔๙ ชี้แจงประเด็นต่างๆ ตามข้อร้องเรียนของผู้ฟ้องคดีพร้อมส่ง เอกสารหลักฐานต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ หลังจากนั้นผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ทำการสอบสวนเพิ่มเติมอีกครั้งหนึ่ง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีหนังสือลงวันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๔๙ ส่งผลการสอบสวนเพิ่มเติมเป็นบันทึกปากคำพยานผู้ที่ใช้สิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้าน ในวันดังกล่าวและเข้าฟังประชุมลงมติเลือกโดยวิธีเปิดเผยจำนวน ๑๐๖ ราย ให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณา ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาแล้วเห็นว่า การเลือกผู้ใหญ่บ้านดังกล่าวเป็นไป

/โดยชอบ...

โดยชอบด้วยกฎหมายและระเบียบแล้ว จึงมีหนังสือลงวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๔๙
 แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบ ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือลงวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๔๙ ยื่นอุทธรณ์ต่อ
 ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่เห็นด้วย จึงส่งคำอุทธรณ์ดังกล่าวให้รัฐมนตรีว่าการ
 กระทรวงมหาดไทยพิจารณา โดยยังไม่ได้รับแจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ดังกล่าว อีกทั้ง
 ผู้ฟ้องคดียังได้ร้องเรียนกรณีดังกล่าวต่อผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาด้วย ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒
 ได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๔๙ ชี้แจงเรื่องร้องเรียนดังกล่าวแล้ว ดังนั้น การเลือก
 ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๔ ตำบลบ้านใหม่หนองไทร จึงกระทำโดยถูกต้อง ชอบด้วยกฎหมาย
 ระเบียบและข้อบังคับแล้ว สำหรับกรณีที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่า นายบุญรอด ผู้สมัครหมายเลข ๑
 มีคุณสมบัติไม่ครบถ้วน เนื่องจากเป็นบุคคลทุพพลภาพ ขาขาด ๑ ข้าง เป็นอุปสรรค
 ในการติดตามโจรผู้ร้ายและดูแลความสงบเรียบร้อยในหมู่บ้านนั้น แม้มาตรา ๑๒ (๖)
 แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ จะบัญญัติให้ผู้ที่
 ได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านต้องไม่เป็นผู้มีร่างกายทุพพลภาพจนไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้
 แต่คณะกรรมการเลือกผู้ใหญ่บ้านได้ตรวจสอบใบรับรองแพทย์ที่เป็นหลักฐานประกอบ
 การสมัครของนายบุญรอดแล้ว ซึ่งแพทย์ได้ตรวจร่างกายแล้วยืนยันว่านายบุญรอดไม่เป็น
 บุคคลทุพพลภาพจนไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ อีกทั้งกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย
 ได้เคยมีหนังสือตอบข้อหารือหลายฉบับว่ากรณีที่ผู้สมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านขาขาด
 แต่ยังสามารถปฏิบัติงานในตำแหน่งหน้าที่ได้ ไม่ถือว่าขาดคุณสมบัติหรือเข้าลักษณะต้องห้าม
 ตามมาตรา ๑๒ (๖) แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗
 ดังนั้น นายบุญรอดจึงเป็นผู้มีคุณสมบัติครบถ้วนในการสมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน ส่วนกรณีที่
 ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าคณะกรรมการเลือกผู้ใหญ่บ้านมิได้ประชาสัมพันธ์และปิดประกาศเกี่ยวกับการ
 เลือกผู้ใหญ่บ้านให้ราษฎรที่มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้านได้รับทราบอย่างทั่วถึงนั้น คณะกรรมการ
 เลือกผู้ใหญ่บ้านได้ประชุมชี้แจงวิธีการเลือก ระยะเวลาการเริ่มและสิ้นสุดการลงคะแนน
 คุณสมบัติและข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้ทราบแล้วเมื่อวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๔๙ เวลาประมาณ
 ๑๗.๐๐ นาฬิกา จากนั้น ได้ปิดประกาศของอำเภออุทุมพรพิสัย เรื่อง วันเลือกผู้ใหญ่บ้าน สถานที่
 เลือกผู้ใหญ่บ้าน และระยะเวลารับสมัครเลือกผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๔ ตำบลบ้านใหม่หนองไทร
 ในบริเวณที่จะเลือกผู้ใหญ่บ้าน คือ ศาลากลางบ้าน หมู่ที่ ๔ และยังให้ผู้ที่เข้าประชุม
 ประชาสัมพันธ์ต่อไปด้วยแล้ว ประกอบกับในประกาศอำเภออุทุมพรพิสัยก็ได้ระบุถึงเวลา
 เริ่มต้นและสิ้นสุดการเลือกผู้ใหญ่บ้านไว้และแจ้งให้ผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้านเข้าประชุมรับฟัง

/คำชี้แจง...

คำชี้แจงเพื่อลงมติว่าในวันเลือกผู้ใหญ่บ้านจะเลือกโดยวิธีลับหรือโดยวิธีเปิดเผยด้วย อีกทั้ง
 อำเภอรัญประเทศได้ทำหนังสือถึงกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ ๑๒ เพื่อขอให้
 ประชาสัมพันธ์ให้ผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้านที่อยู่ในพื้นที่ทราบแล้ว ส่วนกรณีที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่า
 ผู้สมัครหมายเลข ๑ ใช้รถยนต์ติดเครื่องขยายเสียงออกหาเสียงเลือกผู้ใหญ่บ้าน โดยมี
 ข้อความว่าให้ไปใช้สิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้านโดยการกากบาท ในวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๔๙
 ตั้งแต่เวลา ๐๙.๐๐ ถึงเวลา ๑๕.๐๐ นาฬิกา แต่ในวันเลือกกลับใช้วิธีเลือกแบบเปิดเผยทำให้
 ราษฎรที่เชื่อการโฆษณาเกิดความสับสนนั้น เห็นว่า มาตรา ๑๓ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติ
 ลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ บัญญัติว่าวิธีการเลือกผู้ใหญ่บ้านจะกระทำ
 โดยลับหรือโดยเปิดเผยก็ได้ ซึ่งโดยปกติจะกระทำโดยลับ แต่ผู้ประชุมฝ่ายข้างมากอาจร้องขอ
 ก็ให้เลือกโดยเปิดเผยได้ ซึ่งในวันเลือกผู้ใหญ่บ้านเมื่อวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๔๙
 มีราษฎรที่เข้าฟังการประชุมชี้แจงจำนวน ๒๐๑ คน มีผู้ร้องขอให้เลือกโดยวิธีเปิดเผยจำนวน
 ๑๗๔ คน และเลือกโดยวิธีลับ ๒๗ คน คณะกรรมการถือตามเสียงข้างมาก จึงให้เลือก
 โดยเปิดเผยในเวลา ๑๐.๐๐ นาฬิกา ซึ่งขณะที่ผู้สมัครหมายเลข ๑ ออกหาเสียงนั้นยังไม่มีผู้ใด
 ทราบว่าจะมีการเลือกผู้ใหญ่บ้านโดยวิธีใด หากข้อเท็จจริงเป็นดังที่ผู้ฟ้องคดีอ้าง ก็เป็นเพียง
 การหาเสียงของผู้สมัครเองไม่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการเลือกผู้ใหญ่บ้าน สำหรับกรณีที่
 ผู้ฟ้องคดีอ้างว่า ก่อนการเลือกผู้ใหญ่บ้าน ผู้แทนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ประชุมราษฎร
 เมื่อเวลา ๐๙.๐๐ นาฬิกา เกี่ยวกับการกำหนดการเลือกผู้ใหญ่บ้านโดยวิธีเปิดเผย ทำให้
 ราษฎรผู้มีสิทธิเลือกอีกจำนวนมากยังมิได้มีความเห็นในการเลือก วิธีดังกล่าวจึงไม่เป็นไป
 ตามระบอบประชาธิปไตยนั้น มาตรา ๑๓ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่
 พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ได้บัญญัติวิธีการเลือกไว้ว่าจะกระทำโดยลับหรือโดยเปิดเผยก็ได้
 ประกอบกับข้อ ๑๐ วรรคสอง ของข้อบังคับกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการเลือกผู้ใหญ่บ้าน
 พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนดว่าในวันเลือกผู้ใหญ่บ้าน ให้มีการประชุมราษฎร เพื่อชี้แจงรายละเอียด
 ขั้นตอนและวิธีการเลือกผู้ใหญ่บ้านตามวรรคหนึ่ง วิธีเลือกโดยปกติให้กระทำโดยวิธีลับ
 เว้นแต่ผู้มีสิทธิเลือกที่มาประชุมฝ่ายข้างมากร้องขอให้กระทำโดยเปิดเผยก็ให้กระทำ
 โดยเปิดเผย และข้อ ๖ กำหนดว่า การประชุมราษฎรในวันเลือกให้เริ่มตั้งแต่เวลา ๐๙.๐๐ นาฬิกา
 ถึงเวลา ๑๐.๐๐ นาฬิกา และการเลือกโดยวิธีเปิดเผยให้เริ่มออกเสียงลงคะแนนตั้งแต่เวลา
 ๑๐.๐๐ นาฬิกา จนกว่าการออกเสียงลงคะแนนจะแล้วเสร็จ ซึ่งคณะกรรมการเลือกผู้ใหญ่บ้าน
 ได้ให้เริ่มลงคะแนนตั้งแต่เวลา ๑๐.๐๐ นาฬิกา จนสิ้นสุดการลงคะแนนเวลาประมาณ

/๑๑.๐๐ นาฬิกา...

๑๑.๐๐ นาฬิกาจึงนับคะแนน ถือว่าเป็นการปฏิบัติตามข้อบังคับดังกล่าวโดยถูกต้องแล้ว ส่วนกรณีที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ใช้กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ ๑๒ เป็นสถานที่ในการเลือกเหมือนที่ผ่านมา แต่กลับใช้ศาลากลางบ้านในซอยประสพโชค เป็นสถานที่ทำการเลือกผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งอยู่ใกล้บ้านพักของผู้สมัครหมายเลข ๑ นั้น ตามข้อ ๗ ของข้อบังคับกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการเลือกผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนดให้นายอำเภอกำหนดที่เลือกผู้ใหญ่บ้านซึ่งเป็นสถานที่สาธารณะ เช่น โรงเรียนหรือศาลาวัด ถ้าหาที่ดังกล่าวไม่ได้ จะกำหนดบ้านหรือสถานที่อื่นที่ประชาชนไม่รังเกียจหรือไม่เป็นประโยชน์แก่ผู้สมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านคนหนึ่งคนใดในการเลือกนั้น เป็นที่เลือกผู้ใหญ่บ้านก็ได้ ที่เลือกผู้ใหญ่บ้านจะต้องเป็นสถานที่ที่อยู่ในเขตท้องที่หมู่บ้านนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้กำหนดให้ศาลากลางบ้านของหมู่ที่ ๔ ซึ่งเป็นสถานที่ที่ราษฎรประชุมทำกิจกรรมร่วมกัน ทุกคนในหมู่บ้านทราบดีและไม่เป็นประโยชน์แก่ผู้สมัครรายใด จึงเป็นการปฏิบัติตามข้อบังคับกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการเลือกผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. ๒๕๓๕ และได้เอื้อประโยชน์แก่ผู้สมัครคนหนึ่งคนใด ส่วนกรณีที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าผู้สมัครหมายเลข ๑ ได้จัดอาหารมาตั้งไว้บริเวณหน่วยเลือกตั้งและเชิญชวนให้ราษฎรมารับประทานอาหารโดยเจ้าหน้าที่ผู้ดำเนินการเลือกผู้ใหญ่บ้านมิได้ว่ากล่าว จึงมีลักษณะเป็นการทุจริตซื้อเสียงนั้น ในระหว่างที่มีการประชุมชี้แจงจนเสร็จสิ้นการลงคะแนน คณะกรรมการหมู่บ้าน หมู่ที่ ๔ ได้จัดน้ำดื่มและน้ำหวานมาให้คณะกรรมการเลือกผู้ใหญ่บ้าน และไม่มีการจัดอาหารมาตั้งไว้บริเวณหน้าสถานที่ทำการเลือกเพื่อให้ผู้มาใช้สิทธิรับประทานแต่อย่างใด ดังนั้น การดำเนินการเลือกผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๔ ตำบลบ้านใหม่หนองไทร อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว จึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว

ผู้ฟ้องคดีคัดค้านคำให้การว่า ในระหว่างการลงมติว่าจะเลือกผู้ใหญ่บ้าน โดยวิธีลับหรือวิธีเปิดเผยนั้น มีผู้ร้องคัดค้านวิธีลงคะแนนโดยเปิดเผยเนื่องจากเห็นว่าเป็นการเลือกที่ไม่เป็นธรรม ประกอบกับผู้ร้องคัดค้านทราบว่าผู้ที่เสนอให้เลือกโดยวิธีเปิดเผยเป็นผู้สนับสนุนของอีกฝ่ายหนึ่งเกือบจะทั้งหมด แต่เจ้าหน้าที่ผู้ควบคุมการเลือกกลับเพิกเฉยไม่ดำเนินการให้เป็นไปโดยบริสุทธิ์ยุติธรรม การที่ผู้ฟ้องคดีได้คะแนนเพียง ๑ คะแนน เนื่องจากผู้สนับสนุนผู้ฟ้องคดีจำนวนมากกำลังเดินทางมาใช้สิทธิลงคะแนน เพราะเข้าใจว่าลงคะแนนได้ถึงเวลา ๑๕.๐๐ นาฬิกา และตามข้อบังคับกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการเลือกผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. ๒๕๓๕ ข้อ ๖ วรรคสอง (๓) กำหนดว่าการเลือกโดยวิธีเปิดเผย

/ให้เริ่มออกเสียง...

ให้เริ่มออกเสียงลงคะแนนตั้งแต่เวลา ๑๐.๐๐ นาฬิกา จนกว่าการออกเสียงลงคะแนน
จะแล้วเสร็จ แต่คณะกรรมการเลือกผู้ใหญ่บ้านได้ปิดการลงคะแนนเมื่อเวลา ๑๑.๐๐ นาฬิกา
ทำให้ผู้มาภายหลังไม่ได้ใช้สิทธิ

ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองให้การเพิ่มเติมว่า ยืนยันตามคำให้การที่ให้ไว้ต่อ
ศาลปกครองชั้นต้น

ศาลปกครองชั้นต้นพิจารณาแล้วเห็นว่า ก่อนวันเลือกผู้ใหญ่บ้าน ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑
ได้ประชาสัมพันธ์และปิดประกาศการเลือกผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๔ ตำบลบ้านใหม่หนองไทร
อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว ให้ราษฎรที่มีสิทธิลงคะแนนเลือกผู้ใหญ่บ้านได้รับทราบ
เกี่ยวกับประกาศกำหนดวันเลือก สถานที่เลือก เวลาเริ่มต้นและสิ้นสุดการลงคะแนน
และระยะเวลาการสมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน และได้มีการจัดประชุมราษฎรในหมู่บ้านก่อนวัน
เลือกผู้ใหญ่บ้านเพื่อแจ้งวัตถุประสงค์ในการเลือก คุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือก คุณสมบัติ
ของผู้มีสิทธิสมัครรับเลือก ตลอดจนวิธีการเลือกให้ราษฎรทุกคนทราบอย่างทั่วถึง ถือได้ว่า
ก่อนวันเลือกผู้ใหญ่บ้าน ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ปฏิบัติตามขั้นตอนและวิธีการที่กฎหมาย
กำหนดตามข้อ ๖ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง ข้อ ๙ วรรคหนึ่ง และข้อ ๑๐ วรรคหนึ่ง ของข้อบังคับ
กระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการเลือกผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. ๒๕๓๕ แล้ว เมื่อฟังได้ว่าศาลากลางบ้าน
หมู่ที่ ๔ ตำบลบ้านใหม่หนองไทร ตามประกาศของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ กับศาลาชอยประสพโชค
ตามคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีเป็นสถานที่เดียวกัน เมื่อปรากฏว่าศาลากลางบ้านหมู่ที่ ๔
เป็นสถานที่ที่ราษฎรใช้ประชุมและทำกิจกรรมร่วมกัน จึงเห็นว่าสถานที่ดังกล่าวเป็น
สถานที่สาธารณะของหมู่บ้าน การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ กำหนดให้ศาลากลางบ้านหมู่ที่ ๔
เป็นสถานที่เลือกผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๔ จึงเป็นการปฏิบัติโดยชอบตามข้อ ๗ ของข้อบังคับ
กระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการเลือกผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. ๒๕๓๕ แล้ว ส่วนบทบัญญัติมาตรา ๑๒ (๖)
แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ที่กำหนดว่า ไม่เป็นผู้มีร่างกาย
ทุพพลภาพจนไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ย่อมมิได้หมายความว่าผู้นั้นมีร่างกายทุพพลภาพ
เท่านั้น แต่การทุพพลภาพเช่นว่านั้นจะต้องถึงขนาดที่ไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ประกอบกับ
มาตรา ๒๗ และมาตรา ๒๘ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกันที่ได้บัญญัติอำนาจหน้าที่ของ
ผู้ใหญ่บ้านไว้หลายประการ เช่น การดูแลทุกข์สุข การรักษาความสงบเรียบร้อยภายใน
หมู่บ้าน การพัฒนาหมู่บ้านและอื่นๆ อย่างไรก็ตาม ต่อมา มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติ
ลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๒๕ ได้ให้เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติ

/ดังกล่าวว่า...

ดังกล่าวว่า เพื่อเปิดโอกาสให้สตรีเป็นผู้ใหญ่บ้านได้เพราะตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านปัจจุบันไม่ต้องรับผิดชอบด้านการปราบปรามอาชญากรรม รวมทั้งอาจจะแต่งตั้งผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านที่เป็นชายได้อยู่แล้ว ดังนั้น นับตั้งแต่วันที่ประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวเป็นต้นมา ผู้ใหญ่บ้านจึงไม่จำเป็นต้องทำหน้าที่ปราบปรามโจรผู้ร้ายแต่เพียงประการเดียว เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ในการรับสมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๔ มีราษฎรยื่นใบสมัครรวม ๒ ราย คือ นายบุญรอด พรหมมี และผู้ฟ้องคดี โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้พิจารณาคุณสมบัติของผู้สมัครทั้งสองรายแล้วเห็นว่า นายบุญรอดเป็นผู้มีคุณสมบัติครบถ้วนจึงกำหนดให้เป็นผู้สมัครหมายเลข ๑ เมื่อได้พิจารณาใบรับรองแพทย์ลงวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๔๙ ของนายบุญรอดที่ยื่นประกอบการสมัครรับเลือกผู้ใหญ่บ้านแล้ว ปรากฏว่าแพทย์ได้รับรองว่านายบุญรอดไม่เป็นผู้ที่มีร่างกายทุพพลภาพจนไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ไร้ความสามารถหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบและปราศจากโรคอื่นอีก ๔ รายการ และสรุปว่าเป็นผู้มีสุขภาพร่างกายสมบูรณ์ แข็งแรง นอกจากนั้น ก่อนสมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน นายบุญรอดเป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๔ ปรากฏตามหนังสือร้องเรียนของผู้ฟ้องคดีต่อผู้ว่าราชการจังหวัดสระแก้ว ลงวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๔๙ ประกอบกับเมื่อพิจารณาหนังสือของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๔๐๙/๓๔๖๕ ลงวันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๓๓ และที่ มท ๐๓๐๙/๗๑๖ ลงวันที่ ๗ มกราคม ๒๕๓๖ เคยตอบข้อหารือจังหวัดขอนแก่น กรณีที่ผู้สมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านขาด แต่ยังสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ไม่ถือว่าเป็นบุคคลที่ไม่มีคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๒ (๖) แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ จึงเห็นได้ว่านายบุญรอดมิได้เป็นผู้ขาดคุณสมบัติตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยประกาศกำหนด อีกทั้งปัจจุบันผู้ใหญ่บ้านไม่จำเป็นต้องทำหน้าที่ปราบปรามโจรผู้ร้ายด้วยตนเอง แต่อาจจะแต่งตั้งผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านให้เป็นผู้ทำหน้าที่แทนได้ดังเช่นที่ได้บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๒๕ ดังนั้น นายบุญรอดจึงไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๒ (๖) แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ การที่คณะกรรมการเลือกผู้ใหญ่บ้านผู้ทำการแทนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ รับสมัครนายบุญรอดเป็นผู้สมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน จึงเป็นการปฏิบัติที่ชอบด้วยกฎหมายตามข้อ ๘ วรรคหนึ่ง ของข้อบังคับกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการเลือกผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. ๒๕๓๕ แล้ว โดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ซึ่งเป็นกฎหมายที่วางแบบแผนหรือวิธีการการปกครองท้องที่ได้กำหนดให้มีตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านที่มีใช้ตำแหน่งทางการเมือง

/แต่เป็นตำแหน่ง...

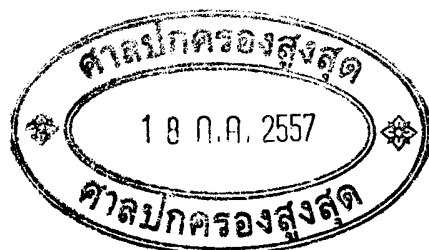
แต่เป็นตำแหน่งในการปกครองราษฎรตามลักษณะสภาพของสังคมไทย ผู้ใหญ่บ้านจึงเป็น
ตัวแทนระหว่างราษฎรและรัฐ มีหน้าที่ในการรักษาความสงบเรียบร้อยภายในเขตหมู่บ้าน
ซึ่งเป็นชุมชนที่มีขนาดเล็ก ราษฎรในหมู่บ้านมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด กฎหมาย
จึงกำหนดวิธีการเลือกผู้ใหญ่บ้านให้มีลักษณะเฉพาะแตกต่างจากการเลือกตั้งทั่วไปว่าสามารถ
จะกระทำโดยลับหรือเปิดเผยก็ได้ และตามข้อ ๑๒ ของข้อบังคับกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วย
การเลือกผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนดให้ใช้วิธีเลือกผู้ใหญ่บ้านโดยวิธีลับเป็นหลัก
เว้นแต่ ผู้มีสิทธิเลือกที่มาประชุมฝ่ายข้างมากร้องขอให้กระทำโดยวิธีเปิดเผย โดยก่อนที่
จะทำการเลือก คณะกรรมการเลือกผู้ใหญ่บ้านจะประชุมชี้แจงราษฎรในหมู่บ้านเพื่อให้เข้าใจ
วัตถุประสงค์และวิธีการเลือก และในวันเลือกยังกำหนดให้ราษฎรประชุมพร้อมกันก่อนการเลือก
เพื่อให้คณะกรรมการเลือกชี้แจงวัตถุประสงค์อีกครั้งด้วย ตามข้อ ๑๐ วรรคหนึ่ง ของข้อบังคับ
กระทรวงมหาดไทยดังกล่าว เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ในวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๔๙
ระหว่างเวลา ๑๗.๐๐ นาฬิกา ถึง ๑๙.๐๐ นาฬิกา คณะกรรมการเลือกผู้ใหญ่บ้านได้ไปประชุมราษฎร
เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ในการเลือก คุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือก คุณสมบัติของผู้มีสิทธิสมัคร
รับเลือกตั้งตลอดจนวิธีการเลือกผู้ใหญ่บ้านให้ราษฎรทราบ ณ ศาลากลางบ้าน ซึ่งเป็นสถานที่
สาธารณะสำหรับเลือกผู้ใหญ่บ้าน มีราษฎรเข้ารับฟังการประชุมประมาณ ๓๐ ถึง ๔๐ คน
พร้อมกับปิดประกาศบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้านไว้ด้วย และเมื่อพิจารณาประกาศ
อำเภออรัญประเทศ เรื่อง วันเลือกผู้ใหญ่บ้าน สถานที่เลือกผู้ใหญ่บ้าน และระยะเวลา
รับสมัครเลือกผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๔ ตำบลบ้านใหม่หนองไทร ลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๔๙
ในส่วนของวิธีการเลือกผู้ใหญ่บ้านระบุว่า ก่อนการลงคะแนนเลือก ให้มีการประชุมราษฎร
เพื่อแจ้งวัตถุประสงค์ในการเลือก คุณสมบัติของผู้มีสิทธิรับเลือก และกำหนดวิธีการเลือกว่า
จะกระทำโดยวิธีลับหรือวิธีเปิดเผย ตั้งแต่เวลา ๐๘.๐๐ นาฬิกา ถึงเวลา ๑๐.๐๐ นาฬิกา
ในการเลือกโดยวิธีลับ ให้เริ่มลงคะแนนตั้งแต่เวลา ๑๐.๐๐ นาฬิกา ถึงเวลา ๑๕.๐๐ นาฬิกา
ผู้ใดมาใช้สิทธิหลังจากพ้นกำหนดเวลาสิ้นสุดลงแล้ว ให้ถือว่าผู้นั้นหมดสิทธิเลือก ในกรณี
เลือกโดยเปิดเผย ให้เริ่มออกเสียงลงคะแนนเวลา ๑๐.๐๐ นาฬิกา จนกว่าการออกเสียง
ลงคะแนนจะแล้วเสร็จ ผู้ใดมาใช้สิทธิภายหลังจากเวลาเริ่มนับคะแนน ให้ถือว่าหมดสิทธิการเลือก
ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ปิดประกาศดังกล่าวไว้ ณ สถานที่ทำการเลือกผู้ใหญ่บ้านและ
ได้ประชาสัมพันธ์ให้ราษฎรทราบและคณะกรรมการเลือกผู้ใหญ่บ้านได้ประชุมชี้แจงราษฎร
เกี่ยวกับการเลือกผู้ใหญ่บ้านครบถ้วนตามที่ข้อบังคับกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการเลือก

/ผู้ใหญ่บ้าน...

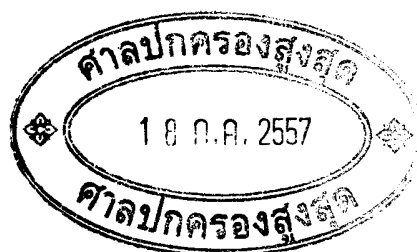
ผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนด ตามที่ได้วินิจฉัยไว้ข้างต้นแล้ว ประกอบกับมีข้อเท็จจริงว่า ในวันเลือกผู้ใหญ่บ้านก่อนทำการลงคะแนนเลือกในเวลา ๑๐.๐๐ นาฬิกา คณะกรรมการเลือกผู้ใหญ่บ้านได้ประชุมราษฎรเพื่อชี้แจงวิธีการเลือกผู้ใหญ่บ้านและรายละเอียดอื่นๆ ตามที่กฎหมายกำหนดอีกครั้งหนึ่ง โดยขณะนั้นมีผู้เข้าร่วมประชุมจำนวน ๒๐๑ คน และเมื่อราษฎรได้ฟังคำชี้แจงแล้ว มีราษฎรในที่นั้นร้องขอให้เลือกโดยวิธีเปิดเผย จำนวน ๑๗๔ คน ขอให้เลือกโดยวิธีลับ ๒๗ คน จึงเห็นว่ากรณีเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ผู้มีสิทธิเลือกที่มาประชุมฝ่ายข้างมากร้องขอให้กระทำโดยวิธีเปิดเผย ดังนั้น การที่คณะกรรมการเลือกผู้ใหญ่บ้านผู้กระทำการแทนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ดำเนินการเลือกผู้ใหญ่บ้านโดยใช้วิธีเลือกโดยเปิดเผยจึงเป็นการปฏิบัติโดยชอบตามข้อ ๑๒ ของข้อบังคับกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการเลือกผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. ๒๕๓๕ แล้ว เมื่อได้พิจารณาพยานหลักฐานประกอบด้วย (๑) ประกาศอำเภอรัญประเทศ เรื่อง ตรวจสอบบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้าน (ผ.ญ. ๒) และกำหนดวันขอเพิ่มชื่อในบัญชีรายชื่อผู้ใหญ่บ้าน ลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๔๙ ปรากฏรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๔ ทั้งหมด ๑,๑๖๐ คน (๒) บันทึกการเลือกผู้ใหญ่บ้านตามแบบ ผ.ญ. ๑๑ ซึ่งจัดทำโดยคณะกรรมการเลือกผู้ใหญ่บ้าน ระบุว่า การออกเสียงเริ่มเวลาประมาณ ๐๘.๐๐ นาฬิกา ถึงเวลา ๑๐.๔๕ นาฬิกา คณะกรรมการเลือกผู้ใหญ่บ้านได้ประชุมราษฎรแล้ว ในการเลือกครั้งนี้มีราษฎรมาใช้สิทธิเลือกทั้งสิ้น ๒๙๒ คน ก่อนทำการเลือก ได้ประชุมแจ้งวัตถุประสงค์ในการเลือก คุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือก คุณสมบัติของผู้มีสิทธิรับเลือก ระยะเวลาเริ่มต้นและสิ้นสุด ตลอดจนวิธีการเลือกให้ราษฎรที่มาประชุมทุกคนทราบแล้ว ที่ประชุมฝ่ายข้างมากให้ทำการเลือกโดยวิธีเปิดเผย ในระหว่างการเลือก นายแอ ทองนาค ได้คัดค้านการเลือกโดยวิธีเปิดเผยเนื่องจากเห็นว่าไม่เป็นธรรม และคณะกรรมการเลือกผู้ใหญ่บ้านได้ชี้แจงแล้วว่าปฏิบัติตามข้อบังคับกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการเลือกผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. ๒๕๓๕ แล้ว ผลการเลือก นายบุญรอด พรหมมี หมายเลขประจำตัว ๑ ได้ ๒๙๑ คะแนน ผู้ฟ้องคดี หมายเลขประจำตัว ๒ ได้ ๑ คะแนน (๓) ประกาศอำเภอรัญประเทศ เรื่อง ผลการเลือกผู้ใหญ่บ้าน ลงวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๔๙ สรุปว่าผลการเลือกเสร็จสิ้นแล้วเป็นอันว่า นายบุญรอด ได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๔ ตำบลบ้านใหม่หนองไทร อำเภอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว และ (๔) บันทึกถ้อยคำราษฎรหมู่ที่ ๔ ที่ยังไม่ได้ใช้สิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้าน จำนวน ๒๘ คน จากข้อเท็จจริงดังกล่าว เห็นว่า แม้ว่าการคัดค้านการเลือกของนายแอ

/เป็นเพียง...

เป็นเพียงเรื่องการค้าค่านววิธีการเลือกซึ่งไม่เป็นผลเนื่องจากการเป็นกรปฏิบัติที่ถูกต้องตามที่ได้วินิจฉัยข้างต้นแล้วก็ตาม แต่เมื่อพิจารณาจำนวนผู้มาใช้สิทธิเลือกมีเพียง ๒๙๒ คน จากจำนวนผู้มีสิทธิเลือกทั้งหมด ๑,๑๖๐ คน เมื่อเปรียบเทียบแล้ว จำนวนผู้มาใช้สิทธิเลือกไม่ถึงหนึ่งในสามของผู้มีสิทธิเลือกทั้งหมด อีกทั้งผลการเลือกเป็นที่เห็นได้อย่างชัดเจนว่าแตกต่างกันมาก กล่าวคือ นายบุญรอด ได้ ๒๙๑ คะแนน ส่วนผู้ฟ้องคดีที่ ๑ คะแนน ประกอบกับบันทึกถ้อยคำราษฎรหมู่ที่ ๔ จำนวน ๒๘ คน ยืนยันว่าประสงค์จะใช้สิทธิเลือกแต่ยังไม่ได้ใช้สิทธิ เนื่องจากราษฎรส่วนใหญ่เดินทางไปถึงสถานที่ทำการเลือกหลังเวลา ๑๑.๐๐ นาฬิกา จึงนำเชื่อว่ายังมีผู้ที่ประสงค์จะใช้สิทธิแต่ยังไม่ถึงที่ทำการเลือกผู้ใหญ่บ้านอีกเป็นจำนวนมาก เนื่องจากราษฎรที่ไม่มาประชุมก่อนทำการเลือกแม้จะไม่อาจโต้แย้งการลงมติวิธีการเลือกโดยเปิดเผยก็ตาม แต่อาจโต้แย้งในส่วนขอระยะเวลาการออกเสียงได้ เนื่องจากการตามประกาศของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ระบุว่ากรออกเสียงเลือกโดยวิธีเปิดเผยต้องเริ่มเวลา ๑๐.๐๐ นาฬิกา จนกว่ากรออกเสียงจะแล้วเสร็จ นอกจากนี้ การเลือกผู้ใหญ่บ้านต้องเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม โดยต้องเปิดโอกาสให้ราษฎรมีสหสิทธิเลือกผู้ปกครองท้องถิ่นเพื่อทำหน้าที่ดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยภายในเขตหมู่บ้านเพื่อให้ได้ตัวแทนผู้ปกครองท้องถิ่นที่มาจากกรเลือกของราษฎรจำนวนมากในหมู่บ้านอย่างแท้จริง จึงควรให้สิทธิเสรีภาพอย่างเต็มที่แก่ราษฎรมีสหสิทธิลงคะแนนเลือกผู้ใหญ่บ้านทุกคนอย่างเสมอภาคกันโดยกำหนดเวลาการใช้สิทธิเลือกอย่างเหมาะสมและให้เวลาเพียงพอเมื่อปรากฏว่ากรออกเสียงเลือกใช้เวลาประมาณ ๔๕ ถึง ๖๐ นาที เท่านั้น ทั้งปรากฏตามบันทึกกรเลือกของคณะกรรมการเลือกผู้ใหญ่บ้านมิได้ระบุว่ามิเหตุขัดข้องหรืออุปสรรคขัดขวางอื่นใดที่จะทำให้กรออกเสียงไม่สามารถกระทำต่อไปได้ ถือว่ายังไม่มีการณีที่ไม่สามารถกระทำได้นเนื่องจกามีเหตุจำเป็นที่คณะกรรมการเลือกผู้ใหญ่บ้านผู้ทำการแทนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะต้องใช้ดุลพินิจกำหนดระยะเวลาสิ้นสุดเพียงแค่เวลา ๑๑.๐๐ นาฬิกา การใช้ดุลพินิจกำหนดระยะเวลาสิ้นสุดกรเลือกผู้ใหญ่บ้านจึงไม่เหมาะสม การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดำเนินกรเลือกผู้ใหญ่บ้านโดยกำหนดเวลาเสร็จสิ้นเวลา ๑๑.๐๐ นาฬิกา จึงเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายเนื่องจกไม่ปฏิบัติตามข้อ ๖ วรรคสอง (๓) และวรรคสาม ของข้อบังคับกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการเลือกผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. ๒๕๓๕ เมื่อได้วินิจฉัยแล้วว่าการดำเนินการเลือกผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๔ ตำบลบ้านใหม่หนองไทร อำเภอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว เมื่อวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๔๙ ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑

/ไม่ชอบด้วย...

ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากกำหนดเวลาสิ้นสุดการออกเสียงเลือกผู้ใหญ่บ้านไม่ชอบด้วยกฎหมาย ย่อมส่งผลให้ผลการออกเสียงเลือกผู้ใหญ่บ้านที่ได้รับตลาดเคลื่อนต่อข้อเท็จจริง ดังนั้น ประกาศอำเภออรัญประเทศ เรื่อง ผลการเลือกผู้ใหญ่บ้าน ลงวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๔๙ ตามแบบ ผ.ญ. ๗ ที่ประกาศให้นายบุญรอดเป็นผู้ได้รับคัดเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๔ และการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ วินิจฉัยเห็นชอบด้วยโดยอาศัยเหตุผลเดียวกันจึงไม่ชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน

ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษาให้เพิกถอนประกาศผลการเลือกผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๔ ตำบลบ้านใหม่หนองไทร อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ลงวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๔๙ ตามผลการเลือกผู้ใหญ่บ้านเมื่อวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๔๙ และคำวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่เห็นชอบตามประกาศของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยให้มีผลนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษา คำขออื่นนอกจากนี้ให้ยก

ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองอุทธรณ์ว่า ข้อเท็จจริงในคดีนี้ปรากฏชัดเจนว่า ก่อนวันทำการเลือก ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ออกประกาศอำเภออรัญประเทศ เรื่อง วันเลือกผู้ใหญ่บ้าน สถานที่เลือกผู้ใหญ่บ้าน และระยะเวลารับสมัครเลือกผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๔ ตำบลบ้านใหม่หนองไทร ลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๔๙ โดยระบุด้วยว่า ก่อนการลงคะแนนเลือกให้มีการประชุมราษฎรเพื่อแจ้งวัตถุประสงค์ในการเลือก คุณสมบัติของผู้มีสิทธิรับเลือก และกำหนดวิธีการเลือกว่าจะกระทำโดยวิธีลับหรือวิธีเปิดเผยตั้งแต่เวลา ๐๘.๐๐ นาฬิกา ถึงเวลา ๑๐.๐๐ นาฬิกา ในการเลือกโดยวิธีลับ ให้เริ่มลงคะแนนตั้งแต่เวลา ๑๐.๐๐ นาฬิกา ถึงเวลา ๑๕.๐๐ นาฬิกา ผู้ใดมาใช้สิทธิหลังจากพ้นกำหนดเวลาสิ้นสุดลงแล้ว ผู้นั้นหมดสิทธิเลือกในกรณีเลือกโดยเปิดเผยนั้น ให้เริ่มออกเสียงลงคะแนนเวลา ๑๐.๐๐ นาฬิกา จนกว่าการออกเสียงลงคะแนนจะแล้วเสร็จ ผู้ใดมาใช้สิทธิภายหลังจากเริ่มนับคะแนน ให้ถือว่าหมดสิทธิการเลือก ดังนั้น การออกประกาศดังกล่าวจึงเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ และข้อบังคับกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการเลือกผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. ๒๕๓๕ ข้อ ๖ และข้อ ๑๒ ทุกประการ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงต้องดำเนินการให้เป็นไปตามประกาศดังกล่าวโดยเคร่งครัด เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ในวันเลือกผู้ใหญ่บ้านวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๔๙ เวลา ๐๘.๐๐ นาฬิกา คณะกรรมการเลือกผู้ใหญ่บ้านได้ประชุมราษฎรที่มาใช้สิทธิและได้ชี้แจงวัตถุประสงค์ในการเลือก

/คุณสมบัติ...

คุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือก คุณสมบัติของผู้มีสิทธิได้รับเลือก ระยะเวลาเริ่มต้นและสิ้นสุด และวิธีการเลือกผู้ใหญ่บ้าน ให้ราษฎรที่มาประชุมทราบ โดยขณะนั้นมีราษฎรมีสหสิทธิเลือก มาร่วมประชุมเพื่อใช้สิทธิจำนวน ๒๐๑ คน และราษฎรจำนวน ๑๗๔ คน ขอให้มีการเลือก ผู้ใหญ่บ้านโดยวิธีเปิดเผย ส่วนราษฎรจำนวน ๒๗ คน ขอให้เลือกโดยวิธีลับ คณะกรรมการ เลือกผู้ใหญ่บ้านจึงให้ทำการเลือกผู้ใหญ่บ้านโดยวิธีการเปิดเผย โดยให้เริ่มออกเสียง ลงคะแนนตั้งแต่เวลา ๑๐.๐๐ นาฬิกา ซึ่งการออกเสียงลงคะแนนแล้วเสร็จและเริ่มนับคะแนน เวลา ๑๑.๐๐ นาฬิกา กรณีจึงเป็นการดำเนินการที่เป็นไปตามประกาศอำเภอรัษฎาประเทศ ดังกล่าวทุกประการ การดำเนินการเลือกผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๔ ตำบลบ้านใหม่หนองไทร อำเภอรัษฎาประเทศ จังหวัดสระแก้ว จึงชอบด้วยกฎหมายและข้อบังคับของกระทรวงมหาดไทย ทุกประการ ส่วนที่เห็นว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ใช้ดุลพินิจกำหนดระยะเวลาสิ้นสุดเพียงแต่เวลา ประมาณ ๑๑.๐๐ นาฬิกา เป็นการใช้ดุลพินิจไม่เหมาะสมนั้น และไม่ให้เวลาเพียงพอ นั้น เห็นว่า เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ออกประกาศไปแล้วและได้ประกาศให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ได้รับทราบตามกฎหมายแล้ว ทั้งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้มีสิทธิทุกคนที่รับทราบนั้น ต้องดำเนินการไปตามประกาศดังกล่าว หากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะใช้อำนาจตามข้อบังคับ กระทรวงมหาดไทยฯ ข้อ ๖ วรรคสาม เปลี่ยนกำหนดระยะเวลาให้แตกต่างจากข้อบังคับ ดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ก็ควรต้องดำเนินการก่อนที่จะมีประกาศดังกล่าว และนอกจากนี้ ยังเห็นว่า กรณีตามข้อเท็จจริงนี้มิใช่กรณีตามข้อบังคับกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการเลือก ผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. ๒๕๓๕ ข้อ ๖ วรรคสาม เพราะการที่มีราษฎรมาใช้สิทธิเพียง ๒๗๒ คน จากผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั้งหมด ๑,๑๖๐ คน หรือผลการเลือกมีคะแนนแตกต่างกันมาก มิใช่กรณี เห็นว่าการดำเนินการตามกำหนดเวลาใน (๑) (๒) (๓) ไม่สามารถกระทำได้ เนื่องจาก มีเหตุจำเป็นและให้ใช้ดุลพินิจกำหนดระยะเวลาใหม่ตามความหมายของกฎหมาย หากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ให้เลื่อนเวลาออกไปทั้งที่ได้ปฏิบัติตามข้อบังคับและประกาศแล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ อาจถูกผู้ได้รับเลือกตั้งและผู้ที่ใช้สิทธิเลือกตั้งไปแล้วคัดค้านว่าไม่กระทำ ตามประกาศและกฎหมายได้เช่นกัน ไม่ปรากฏว่าหลังเวลา ๑๑.๐๐ นาฬิกาแล้ว มีผู้ประสงค์ จะเลือกตั้งอีก การเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้านดังกล่าวจึงเป็นการกระทำตามขั้นตอนที่กฎหมาย กำหนดเอาไว้แล้ว จึงเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมาย ไม่มีเหตุที่จะเพิกถอนการเลือกตั้ง และจัดให้มีการเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้านใหม่ และเมื่อการกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ นั้น

/ชอบด้วย...

ชอบด้วยกฎหมายแล้ว การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ วินิจฉัยเห็นชอบด้วยกับการกระทำและประกาศผลการเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้านของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ คำวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน

ขอศาลปกครองสูงสุดพิพากษาลับคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น เป็นยกฟ้อง

ผู้ฟ้องคดีได้รับสำเนาคำอุทธรณ์และคำสั่งศาลให้ทำคำแก้อุทธรณ์โดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว ไม่ทำคำแก้อุทธรณ์

ศาลปกครองสูงสุดออกนั่งพิจารณาคดี โดยได้รับฟังสรุปข้อเท็จจริงของตุลาการเจ้าของสำนวน และคำชี้แจงด้วยวาจาประกอบคำแถลงการณ์ของตุลาการผู้แถลงคดี

ศาลปกครองสูงสุดได้ตรวจพิจารณาเอกสารทั้งหมดในสำนวนคดี กฎหมายระเบียบ ข้อบังคับ ฯลฯ ที่เกี่ยวข้องประกอบแล้ว

ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๔ ตำบลบ้านใหม่หนองไทร อำเภอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว ได้เสียชีวิตเมื่อวันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๕๙ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีประกาศเลือกผู้ใหญ่บ้านแทนตำแหน่งที่ว่างตามประกาศอำเภอรัญประเทศ เรื่อง วันเลือกผู้ใหญ่บ้าน สถานที่เลือกผู้ใหญ่บ้าน และระยะเวลารับสมัครเลือกผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๔ ตำบลบ้านใหม่หนองไทร ลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๙ (แบบ ผ.ญ. ๑) โดยมีสาระสำคัญว่า กำหนดวันเลือกวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๕๙ เวลา ๐๘.๐๐ นาฬิกา ณ ศาลากลางบ้าน หมู่ที่ ๔ ตำบลบ้านใหม่หนองไทร อำเภอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว โดยให้มีการประชุมราษฎร เพื่อแจ้งวัตถุประสงค์ในการเลือก คุณสมบัติของผู้มีสิทธิรับเลือก ตลอดจนวิธีการเลือก และกำหนดวิธีการเลือกที่จะกระทำโดยวิธีลับหรือวิธีเปิดเผย ตั้งแต่เวลา ๐๘.๐๐ นาฬิกา ถึงเวลา ๑๐.๐๐ นาฬิกา ในการเลือกโดยวิธีลับ ให้เริ่มลงคะแนนตั้งแต่เวลา ๑๐.๐๐ นาฬิกา ถึงเวลา ๑๕.๐๐ นาฬิกา ผู้ใดมาใช้สิทธิหลังจากพ้นกำหนดเวลาสิ้นสุดการลงคะแนนแล้ว ให้ถือว่า ผู้นั้นหมดสิทธิเลือก ในกรณีเลือกโดยวิธีเปิดเผย ให้เริ่มออกเสียงลงคะแนนเวลา ๑๐.๐๐ นาฬิกา จนกว่าการออกเสียงลงคะแนนจะแล้วเสร็จ ผู้ใดมาใช้สิทธิภายหลังเวลาเริ่มนับคะแนน ให้ถือว่าหมดสิทธิการเลือก และกำหนดรับสมัครวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๕๙ ถึงวันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๕๙ พร้อมกับมีประกาศอำเภอรัญประเทศ เรื่อง ตรวจสอบบัญชีรายชื่อ

/ผู้มีสิทธิ...

ผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้านและกำหนดวันขอเพิ่มชื่อในบัญชีรายชื่อผู้ใหญ่บ้าน ลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๔๙ (แบบ ผ.ญ. ๒) และประกาศอำเภออรัญประเทศ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการเลือกผู้ใหญ่บ้าน ลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๔๙ (แบบ ผ.ญ. ๕) และในวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๔๙ เวลา ๑๗.๐๐ นาฬิกา คณะกรรมการเลือกผู้ใหญ่บ้านตามที่ได้รับแต่งตั้งจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้จัดประชุมราษฎรในหมู่บ้าน ณ ศาลากลางบ้าน หมู่ที่ ๔ ตำบลบ้านใหม่หนองไทร เพื่อแจ้งวัตถุประสงค์ในการเลือก คุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือก คุณสมบัติของผู้มีสิทธิสมัครรับเลือก เป็นผู้ใหญ่บ้าน ตลอดจนวิธีการเลือกให้ราษฎรทราบและปิดประกาศของอำเภออรัญประเทศข้างต้น พร้อมบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้านไว้ ณ สถานที่เลือกผู้ใหญ่บ้าน และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๔๙ ถึงผู้กำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ ๑๒ ขอให้ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการเลือกผู้ใหญ่บ้านตามประกาศดังกล่าว จากนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีประกาศอำเภออรัญประเทศ เรื่อง บัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๔ ตำบลบ้านใหม่หนองไทร ลงวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๔๙ ประกาศรายชื่อผู้สมัครจำนวน ๒ ราย คือ นายบุญรอด พรหมมี เป็นผู้สมัครหมายเลข ๑ และผู้ฟ้องคดีเป็นผู้สมัครหมายเลข ๒ ในวันเลือกผู้ใหญ่บ้านวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๔๙ เวลา ๐๙.๐๐ นาฬิกา ณ ศาลากลางบ้าน หมู่ที่ ๔ ก่อนทำการลงคะแนนเลือก คณะกรรมการเลือกผู้ใหญ่บ้านได้ประชุมราษฎรที่มาใช้สิทธิ และได้ชี้แจงวัตถุประสงค์ในการเลือก คุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือก คุณสมบัติของผู้มีสิทธิได้รับเลือก ระยะเวลาเริ่มต้นและสิ้นสุด และวิธีการเลือกผู้ใหญ่บ้านให้ราษฎรที่มาประชุมทราบ ขณะนั้นมีราษฎรผู้มีสิทธิเลือกมาร่วมประชุมเพื่อใช้สิทธิจำนวน ๒๐๑ คน จากผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้านทั้งหมดจำนวน ๑,๑๖๐ คน ราษฎรจำนวน ๑๗๔ คน ขอให้มีการเลือกผู้ใหญ่บ้านโดยวิธีเปิดเผย ส่วนราษฎรอีกจำนวน ๒๗ คน ขอให้เลือกโดยวิธีลับ คณะกรรมการเลือกผู้ใหญ่บ้านจึงให้ทำการเลือกผู้ใหญ่บ้านโดยวิธีเปิดเผย โดยเริ่มออกเสียงลงคะแนน ตั้งแต่เวลา ๑๐.๐๐ นาฬิกา และสิ้นสุดการออกเสียงลงคะแนนในเวลา ๑๑.๐๐ นาฬิกา ในระหว่างการเลือก นายแอ ทองนาค ได้คัดค้านการเลือกโดยวิธีเปิดเผยเนื่องจากเห็นว่าไม่เป็นธรรม หลังจากนั้นคณะกรรมการเลือกผู้ใหญ่บ้านได้จัดทำบันทึกการเลือกผู้ใหญ่บ้าน โดยผลการนับคะแนนปรากฏว่า นายบุญรอด ผู้สมัครหมายเลข ๑ ได้ ๒๙๑ คะแนน ส่วนผู้ฟ้องคดีผู้สมัครหมายเลข ๒ ได้ ๑ คะแนน ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงได้มีประกาศอำเภออรัญประเทศ เรื่อง ผลการเลือกผู้ใหญ่บ้าน ลงวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๔๙ (แบบ ผ.ญ. ๗)

/ประกาศให้...

ประกาศให้นายบุญรอดเป็นผู้ได้รับคัดเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๔ ในวันเดียวกันนั้น ผู้ฟ้องคดีได้ร้องเรียนการดำเนินการเลือกผู้ใหญ่บ้านต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และศูนย์ดำรงธรรม จังหวัดสระแก้ว และเมื่อวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๔๙ ผู้ฟ้องคดีได้แจ้งความเรื่องดังกล่าวต่อ พนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรอำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว ว่า การเลือกตั้งครั้งนี้ ใช้การยกมือ ใครได้คะแนนมาก ก็ได้รับการเลือกตั้ง จากนั้นวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๔๙ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้จดทะเบียนให้นายบุญรอดเป็นผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๔ ตำบลบ้านใหม่หนองไทร อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว และได้รายงานการเปลี่ยนแปลงผู้ใหญ่บ้านให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ทราบ ต่อมา ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือลงวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๔๙ ร้องขอความเป็นธรรมกรณีการเลือกผู้ใหญ่บ้านต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีหนังสือลงวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๔๙ ให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ชี้แจงข้อเท็จจริงพร้อมทั้ง ส่งเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องและความเห็นเพื่อประกอบการวินิจฉัย ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๔๙ ชี้แจงตามประเด็นข้อร้องเรียนของผู้ฟ้องคดี พร้อมส่งเอกสารหลักฐานให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณา แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีหนังสือลงวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๔๙ แจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ สอบสวนเพิ่มเติมอีกครั้งหนึ่ง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีหนังสือลงวันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๔๙ ส่งผลการสอบสวนเพิ่มเติม พร้อมบันทึกถ้อยคำพยานผู้ที่มาใช้สิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้านในวันดังกล่าวและเข้าฟังการประชุม ลงมติเลือกโดยวิธีเปิดเผยจำนวน ๑๐๖ ราย ให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณา ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาแล้วเห็นว่าการเลือกผู้ใหญ่บ้านดังกล่าวเป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมายและระเบียบแล้ว จึงมีหนังสือลงวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๔๙ แจ้งผลการวินิจฉัยให้ผู้ฟ้องคดีทราบ ผู้ฟ้องคดี ได้มีหนังสือลงวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๔๙ อุทธรณ์ต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่เห็นด้วย จึงส่งคำอุทธรณ์ดังกล่าวให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยพิจารณา และยังไม่ได้รับแจ้งผลการพิจารณา ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมายื่นฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้น ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษาให้เพิกถอนประกาศผลการเลือกผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๔ ตำบลบ้านใหม่หนองไทร อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ลงวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๔๙ ตามผลการเลือกผู้ใหญ่บ้านเมื่อวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๔๙ และคำวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่เห็นชอบตามประกาศของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยให้มีผล

/นับแต่วันที่...

นับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษา คำขออื่นนอกจากนี้ให้ยก ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองยื่นอุทธรณ์ต่อศาลปกครองสูงสุด

ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาแล้วเห็นว่า คดีมีประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยว่า ประกาศผลการเลือกผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๔ ตำบลบ้านใหม่หนองไทร อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ลงวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๕๙ ตามผลการเลือกผู้ใหญ่บ้านเมื่อวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๕๙ และคำวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่เห็นชอบตามประกาศดังกล่าว เป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ โดยมีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองก่อนว่า การกำหนดวิธีการเลือกผู้ใหญ่บ้านโดยวิธีเลือกโดยเปิดเผยของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

พิเคราะห์แล้วเห็นว่า มาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๔๒ บัญญัติว่า ผู้ที่จะได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้ ... (๖) ไม่เป็นผู้มีร่างกายทุพพลภาพจนไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้... ข้อบังคับกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการเลือกผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. ๒๕๓๕ ข้อ ๖ วรรคหนึ่ง กำหนดว่า เมื่อมีการจัดตั้งหมู่บ้านขึ้นใหม่ หรือตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านว่างลง ให้นายอำเภอดำเนินการเลือกผู้ใหญ่บ้านภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่นายอำเภอได้รับทราบการว่างนั้น วรรคสอง กำหนดว่า การเลือกผู้ใหญ่บ้าน ให้นายอำเภอประกาศกำหนดวันเลือก สถานที่เลือก เวลาเริ่มต้นและสิ้นสุดการลงคะแนน และระยะเวลาการสมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านตามแบบ ผ.ญ. ๑ ท้ายข้อบังคับนี้ ให้ราษฎรในหมู่บ้านที่จะทำการเลือกผู้ใหญ่บ้านทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวันก่อนวันทำการเลือก (๑) สำหรับระยะเวลาการประชุมราษฎรในวันเลือก ให้เริ่มตั้งแต่เวลา ๐๘.๐๐ นาฬิกา ถึงเวลา ๑๐.๐๐ นาฬิกา (๒) การเลือกโดยวิธีลับ ให้เริ่มลงคะแนนตั้งแต่เวลา ๑๐.๐๐ นาฬิกา ถึงเวลา ๑๕.๐๐ นาฬิกา (๓) การเลือกโดยวิธีเปิดเผย ให้เริ่มออกเสียงลงคะแนนตั้งแต่เวลา ๑๐.๐๐ นาฬิกา จนกว่าการออกเสียงลงคะแนนจะแล้วเสร็จ และวรรคสาม กำหนดว่า แต่ถ้านายอำเภอเห็นว่า จะดำเนินการตามกำหนดเวลาใน (๑) (๒) (๓) ไม่สามารถกระทำได้ เนื่องจากมีเหตุจำเป็น ก็ให้ใช้ดุลพินิจกำหนดระยะเวลาตามความจำเป็น ข้อ ๗ กำหนดว่า ให้นายอำเภอกำหนดที่เลือกผู้ใหญ่บ้านซึ่งเป็นสถานที่สาธารณะ เช่น โรงเรียน หรือศาลาวัด ถ้าหาสถานที่ดังกล่าวไม่ได้ จะกำหนดบ้านหรือสถานที่อื่นที่

/ประชาชน...

ประชาชนไม่รังเกียจหรือไม่เป็นประโยชน์แก่ผู้สมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านคนหนึ่งคนใดในการเลือกนั้น เป็นที่เลือกผู้ใหญ่บ้านก็ได้ ที่เลือกผู้ใหญ่บ้านจะต้องเป็นสถานที่ที่อยู่ในเขตท้องที่หมู่บ้านนั้น ข้อ ๙ วรรคหนึ่ง กำหนดว่า ให้นายอำเภอแต่งตั้งคณะกรรมการเลือกผู้ใหญ่บ้าน ประกอบด้วย เจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกผู้ใหญ่บ้านเพื่อดำเนินการเลือกตามแบบ ผ.ญ. ๕ ท้ายข้อบังคับนี้ ข้อ ๑๐ วรรคหนึ่ง กำหนดว่า ก่อนวันเลือกผู้ใหญ่บ้าน ให้คณะกรรมการเลือกประชุมราษฎรในหมู่บ้าน เพื่อแจ้งวัตถุประสงค์ในการเลือก คุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือก คุณสมบัติของผู้มีสิทธิสมัครรับเลือก ตลอดจนวิธีการเลือกให้ราษฎรทุกคนทราบ และข้อ ๑๒ กำหนดว่า วิธีเลือกผู้ใหญ่บ้านให้กระทำโดยวิธีลับ เว้นแต่ผู้มีสิทธิเลือกที่มาประชุมฝ่ายข้างมากร้องขอให้กระทำโดยวิธีเปิดเผย ให้กระทำได้ จากบทบัญญัติและข้อบังคับดังกล่าว จะเห็นได้ว่าพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ซึ่งเป็นกฎหมายที่วางแบบแผนหรือวิธีการการปกครองท้องที่ ได้กำหนดให้มีตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านที่มีใช้ตำแหน่งทางการเมือง แต่เป็นตำแหน่งในการปกครองราษฎรตามลักษณะสภาพของสังคมไทย ผู้ใหญ่บ้านจึงเป็นตัวแทนระหว่างราษฎรและรัฐ มีหน้าที่ในการรักษาความสงบเรียบร้อยภายในเขตหมู่บ้านซึ่งเป็นชุมชนที่มีขนาดเล็ก ราษฎรในหมู่บ้านมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด กฎหมายจึงกำหนดวิธีการเลือกผู้ใหญ่บ้านให้มีลักษณะเฉพาะแตกต่างจากการเลือกตั้งทั่วไปว่าสามารถจะกระทำโดยลับหรือเปิดเผยก็ได้ และตามข้อ ๑๒ ของข้อบังคับกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการเลือกผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนดให้ใช้วิธีเลือกผู้ใหญ่บ้านโดยวิธีลับเป็นหลัก เว้นแต่ผู้มีสิทธิเลือกที่มาประชุมฝ่ายข้างมากร้องขอให้กระทำโดยวิธีเปิดเผย โดยก่อนที่จะทำการเลือก คณะกรรมการเลือกผู้ใหญ่บ้านจะประชุมชี้แจงราษฎรในหมู่บ้านเพื่อให้เข้าใจวัตถุประสงค์และวิธีการเลือก และในวันเลือกยังกำหนดให้ราษฎรประชุมพร้อมกันก่อนการเลือกเพื่อให้คณะกรรมการเลือกชี้แจงวัตถุประสงค์อีกครั้งด้วย ตามข้อ ๑๐ วรรคหนึ่ง ของข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยดังกล่าว เมื่อคดีนี้ปรากฏข้อเท็จจริงว่า ตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๔ ว่างลง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีประกาศอำเภออรัญประเทศ เรื่อง วันเลือกผู้ใหญ่บ้าน สถานที่เลือกผู้ใหญ่บ้าน และระยะเวลารับสมัครเลือกผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๔ ตำบลบ้านใหม่หนองไทร ลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๔๙ เลือกผู้ใหญ่บ้านแทนตำแหน่งที่ว่าง โดยกำหนดวันเลือกในวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๔๙ เวลา ๐๘.๐๐ นาฬิกา ณ ศาลากลางบ้าน หมู่ที่ ๔ ตำบลบ้านใหม่หนองไทร อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว พร้อมทั้งระบุว่าก่อนการ

/ลงคะแนนเลือก...

ลงคะแนนเลือก จะมีการประชุมราษฎรเพื่อแจ้งวัตถุประสงค์ในการเลือก คุณสมบัติของผู้มีสิทธิรับเลือก และกำหนดวิธีการเลือกที่จะกระทำโดยวิธีลับหรือวิธีเปิดเผย ตั้งแต่เวลา ๐๘.๐๐ นาฬิกา ถึงเวลา ๑๐.๐๐ นาฬิกา ในการเลือกโดยวิธีลับ ให้เริ่มลงคะแนนตั้งแต่เวลา ๑๐.๐๐ นาฬิกา ถึงเวลา ๑๕.๐๐ นาฬิกา ผู้ใดมาใช้สิทธิหลังจากพ้นกำหนดเวลาสิ้นสุดการลงคะแนนแล้ว ให้ถือว่าผู้นั้นหมดสิทธิเลือก ในกรณีเลือกโดยเปิดเผย ให้เริ่มออกเสียงลงคะแนนเวลา ๑๐.๐๐ นาฬิกา จนกว่าจะออกเสียงลงคะแนนแล้วเสร็จ ผู้ใดมาใช้สิทธิภายหลังเวลาเริ่มนับคะแนน ให้ถือว่าหมดสิทธิเลือก และกำหนดระยะเวลาการรับสมัครวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๔๙ ถึงวันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๔๙ ตามแบบ ผ.ญ. ๑ พร้อมกับได้มีประกาศอำเภออรัญประเทศ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการเลือกผู้ใหญ่บ้าน ลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๔๙ ตามแบบ ผ.ญ. ๕ และในวันเดียวกันนี้ระหว่างเวลา ๑๗.๐๐ นาฬิกา ถึง ๑๙.๐๐ นาฬิกา คณะกรรมการเลือกผู้ใหญ่บ้านได้ประชุมชี้แจงราษฎรในหมู่บ้าน ณ ศาลากลางบ้าน หมู่ที่ ๔ ตำบลบ้านใหม่หนองไทร เพื่อแจ้งวัตถุประสงค์ในการเลือก คุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือก คุณสมบัติของผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน ตลอดจนวิธีการเลือกให้ราษฎรทราบ ซึ่งมีราษฎรประมาณ ๓๐ ถึง ๔๐ คน เข้าฟังการประชุมดังกล่าว รวมทั้งผู้ฟังคดีรับว่า ได้เข้าฟังการประชุมชี้แจงด้วยเช่นกัน นอกจากนี้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ยังได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๔๙ ถึงผู้กำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ ๑๒ ขอให้ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการเลือกผู้ใหญ่บ้านด้วย ประกอบกับเมื่อพิจารณาจากบันทึกถ้อยคำพยานบุคคลที่มาใช้สิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้านจำนวน ๑๐๖ คน ที่ได้จากการสอบสวนเพิ่มเติมของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และบันทึกถ้อยคำพยานบุคคลที่ยังไม่ได้ใช้สิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้านจำนวน ๒๘ คน ที่ผู้ฟ้องคดีส่งศาล โดยทุกคนทราบว่าจะมีการเลือกผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๔ ในวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๔๙ กรณีจึงเห็นได้ว่าก่อนวันเลือกผู้ใหญ่บ้าน ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ประชาสัมพันธ์และปิดประกาศการเลือกผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๔ ตำบลบ้านใหม่หนองไทร อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว ให้ราษฎรที่มีสิทธิลงคะแนนเลือกผู้ใหญ่บ้านได้รับทราบเกี่ยวกับประกาศกำหนดวันเลือก สถานที่เลือก เวลาเริ่มต้นและสิ้นสุดการลงคะแนน และระยะเวลาการสมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน และได้มีการจัดประชุมราษฎรในหมู่บ้านก่อนวันเลือกผู้ใหญ่บ้านเพื่อแจ้งวัตถุประสงค์ในการเลือก คุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือก คุณสมบัติของผู้มีสิทธิสมัครรับเลือก ตลอดจนวิธีการเลือกให้ราษฎรทุกคนทราบอย่างทั่วถึงอันเป็น

/การปฏิบัติ...

การปฏิบัติตามขั้นตอนและวิธีการที่กำหนดไว้ตามข้อ ๖ วรคหนึ่งและวรคสอง ข้อ ๙ วรคหนึ่ง และข้อ ๑๐ วรคหนึ่ง ของข้อบังคับกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการเลือก ผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. ๒๕๓๕ แล้ว และเมื่อพิจารณาประกาศอำเภออรัญประเทศ เรื่อง วันเลือก ผู้ใหญ่บ้าน สถานที่เลือกผู้ใหญ่บ้าน และระยะเวลารับสมัครเลือกผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๔ ตำบลบ้านใหม่หนองไทร ลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๔๙ ในส่วนของวิธีการเลือก ผู้ใหญ่บ้านระบุว่า ก่อนการลงคะแนนเลือก ให้มีการประชุมราษฎรเพื่อแจ้งวัตถุประสงค์ ในการเลือก คุณสมบัติของผู้มีสิทธิรับเลือก และกำหนดวิธีการเลือกที่จะกระทำโดยวิธีลับ หรือวิธีเปิดเผย ตั้งแต่เวลา ๐๘.๐๐ นาฬิกา ถึงเวลา ๑๐.๐๐ นาฬิกา ในการเลือกโดยวิธีลับ ให้เริ่มลงคะแนนตั้งแต่เวลา ๑๐.๐๐ นาฬิกา ถึงเวลา ๑๕.๐๐ นาฬิกา ผู้ใดมาใช้สิทธิหลังจาก พ้นกำหนดเวลาสิ้นสุดลงแล้ว ให้ถือว่าผู้นั้นหมดสิทธิเลือก ในกรณีเลือกโดยเปิดเผย ให้เริ่ม ออกเสียงลงคะแนนเวลา ๑๐.๐๐ นาฬิกา จนกว่าการออกเสียงลงคะแนนจะแล้วเสร็จ ผู้ใด มาใช้สิทธิภายหลังเวลาเริ่มนับคะแนน ให้ถือว่าหมดสิทธิการเลือก ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ปิดประกาศดังกล่าวไว้ ณ สถานที่ทำการเลือกผู้ใหญ่บ้าน และได้ประชาสัมพันธ์ให้ราษฎรทราบ และคณะกรรมการเลือกผู้ใหญ่บ้านได้ประชุมชี้แจงราษฎรเกี่ยวกับการเลือกผู้ใหญ่บ้าน ครบถ้วนตามที่ข้อบังคับกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการเลือกผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนด ประกอบกับมีข้อเท็จจริงว่าในวันเลือกผู้ใหญ่บ้านก่อนทำการลงคะแนนเลือก ในเวลา ๑๐.๐๐ นาฬิกา คณะกรรมการเลือกผู้ใหญ่บ้านได้ประชุมราษฎรเพื่อชี้แจงวิธีการ เลือกผู้ใหญ่บ้านและรายละเอียดอื่นๆ ตามที่กฎหมายกำหนดอีกครั้งหนึ่ง โดยขณะนั้น มีผู้เข้าร่วมประชุมจำนวน ๒๐๑ คน และเมื่อราษฎรได้ฟังคำชี้แจงแล้ว มีราษฎรในที่นั้น ร้องขอให้เลือกโดยวิธีเปิดเผยจำนวน ๑๗๔ คน ขอให้เลือกโดยวิธีลับ ๒๗ คน จึงเห็นว่ กรณีเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ผู้มีสิทธิเลือกที่มาประชุมฝ่ายข้างมากร้องขอให้กระทำ โดยวิธีเปิดเผย ดังนั้น การที่คณะกรรมการเลือกผู้ใหญ่บ้านผู้กระทำการแทนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ดำเนินการเลือกผู้ใหญ่บ้านโดยใช้วิธีเลือกโดยเปิดเผย จึงเป็นการปฏิบัติโดยชอบตามข้อ ๑๒ ของข้อบังคับกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการเลือกผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. ๒๕๓๕ แล้ว

คดีมีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองต่อไปว่า การกำหนด ระยะเวลาการออกเสียงเลือกผู้ใหญ่บ้านของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

/พิเคราะห์แล้ว...

พิจารณาแล้วเห็นว่า เมื่อได้พิจารณารายงานประจำวันรับแจ้งเหตุเป็นหลักฐานลงวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๔๙ ของสถานีตำรวจภูธรอำเภอรัฐประเท ผู้ฟ้องคดีได้แจ้งว่า การเลือกตั้งครั้งนี้ใช้การยกมือ ใครได้คะแนนมาก ก็ได้รับการเลือกตั้ง และเมื่อได้พิจารณาพยานหลักฐานประกอบด้วย (๑) ประกาศอำเภอรัฐประเท เรื่อง ตรวจสอบบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้าน (ผ.ญ. ๒) และกำหนดวันขอเพิ่มชื่อในบัญชีรายชื่อผู้ใหญ่บ้านลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๔๙ ปราบกฏรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๔ ทั้งหมด ๑,๑๖๐ คน (๒) บันทึกการเลือกผู้ใหญ่บ้านตามแบบ ผ.ญ. ๑๑ ซึ่งจัดทำโดยคณะกรรมการเลือกผู้ใหญ่บ้าน ระบุว่า การออกเสียงเริ่มเวลาประมาณ ๐๘.๐๐ นาฬิกา ถึงเวลา ๑๐.๔๕ นาฬิกา คณะกรรมการเลือกผู้ใหญ่บ้านได้ประชุมราษฎรแล้ว ในการเลือกครั้งนี้ มีราษฎรมาใช้สิทธิเลือกทั้งสิ้น ๒๙๒ คน ก่อนทำการเลือกได้ประชุมแจ้งวัตถุประสงค์ในการเลือกคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือก คุณสมบัติของผู้มีสิทธิรับเลือก ระยะเวลาเริ่มต้นและสิ้นสุด ตลอดจนวิธีการเลือกให้ราษฎรที่มาประชุมทุกคนทราบแล้ว ที่ประชุมฝ่ายข้างมากให้ทำการเลือกโดยวิธีเปิดเผย ในระหว่างการเลือกนายแอ ทองนาค ได้คัดค้านการเลือกโดยวิธีเปิดเผยเนื่องจากเห็นว่าไม่เป็นธรรม และคณะกรรมการเลือกผู้ใหญ่บ้านได้ชี้แจงแล้วว่า ปฏิบัติตามข้อบังคับกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการเลือกผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. ๒๕๓๕ แล้ว ผลการเลือก นายบุญรอด พรหมมี หมายเลขประจำตัว ๑ ได้ ๒๙๑ คะแนน ผู้ฟ้องคดี หมายเลขประจำตัว ๒ ได้ ๑ คะแนน (๓) ประกาศอำเภอรัฐประเท เรื่อง ผลการเลือกผู้ใหญ่บ้าน ลงวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๔๙ สรุปว่า ผลการเลือกเสร็จสิ้นแล้วเป็นอันว่า นายบุญรอด พรหมมี ได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๔ ตำบลบ้านใหม่หนองไทร อำเภอรัฐประเท จังหวัดสระแก้ว และ (๔) บันทึกถ้อยคำราษฎรหมู่ที่ ๔ ที่ยังไม่ได้ใช้สิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้านจำนวน ๒๘ คน เห็นว่า เมื่อการลงมติในคดีนี้เป็นวิธีการเลือกโดยเปิดเผยด้วยวิธีการยกมือลงคะแนน ซึ่งการลงคะแนนด้วยวิธีการดังกล่าวจำเป็นต้องมีผู้ใช้สิทธิลงคะแนนอยู่พร้อมเพรียงกันก่อนการลงคะแนน และทุกคนยกมือลงคะแนนพร้อมกัน เมื่อมีการยกมือลงคะแนนและมีการนับคะแนนแล้ว ถือว่ามีการออกเสียงแล้วเสร็จ ระยะเวลาการออกเสียงลงคะแนนจึงใช้ระยะเวลาสั้น ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ กำหนดระยะเวลาการออกเสียงเริ่มเวลา ๑๐.๐๐ นาฬิกา จนกว่าการออกเสียงจะแล้วเสร็จ จึงเป็นการเปิดโอกาสให้ราษฎรมีสหิทธิเลือกผู้ปกครองท้องถิ่นเพื่อทำหน้าที่ดูแลรักษา

/ความสงบ...

ความสงบเรียบร้อยภายในเขตหมู่บ้านเพื่อให้ได้ตัวแทนผู้ปกครองท้องถิ่นที่มาจาก การเลือกของราษฎรจำนวนมากในหมู่บ้านทุกคนอย่างเสมอภาคกันโดยกำหนดเวลาการใช้สิทธิเลือกอย่างเหมาะสมและให้เวลาเพียงพอแล้ว การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดำเนินการเลือกผู้ใหญ่บ้านโดยกำหนดเวลาเสร็จสิ้นเวลา ๑๑.๐๐ นาฬิกา เป็นการใช้ดุลพินิจโดยชอบด้วยกฎหมายเนื่องจากปฏิบัติตามข้อ ๖ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง (๓) ของข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเลือกผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. ๒๕๒๓

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าคณะกรรมการเลือกผู้ใหญ่บ้านมิได้ประชาสัมพันธ์และปิดประกาศเกี่ยวกับการเลือกผู้ใหญ่บ้านให้ราษฎรที่มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้านได้รับทราบอย่างทั่วถึงนั้น เห็นว่า คณะกรรมการเลือกผู้ใหญ่บ้านได้ประชุมชี้แจงวิธีการเลือก ระยะเวลาการเริ่มและสิ้นสุดการลงคะแนน คุณสมบัติและข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้ทราบแล้วเมื่อวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๔๙ เวลาประมาณ ๑๗.๐๐ นาฬิกา จากนั้น ได้ปิดประกาศของอำเภออรัญประเทศ เรื่อง วันเลือกผู้ใหญ่บ้าน สถานที่เลือกผู้ใหญ่บ้าน และระยะเวลารับสมัครเลือกผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๔ ตำบลบ้านใหม่หนองไทร ในบริเวณที่จะเลือกผู้ใหญ่บ้าน คือ ศาลากลางบ้าน หมู่ที่ ๔ และยังให้ผู้เข้าประชุมประชาสัมพันธ์ต่อไปด้วยแล้ว ประกอบกับในประกาศอำเภออรัญประเทศก็ได้ระบุถึงเวลาเริ่มต้นและสิ้นสุดการเลือกผู้ใหญ่บ้านไว้ และแจ้งให้ผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้านเข้าประชุมรับฟังคำชี้แจงเพื่อลงมติว่าในวันเลือกผู้ใหญ่บ้านจะเลือกโดยวิธีลับหรือโดยวิธีเปิดเผยด้วย อีกทั้งอำเภออรัญประเทศได้ทำหนังสือถึงกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ ๑๒ เพื่อขอให้ประชาสัมพันธ์ให้ผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้านที่อยู่ในพื้นที่ทราบแล้ว ส่วนกรณีที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่า ผู้สมัครหมายเลข ๑ ใช้รถยนต์ติดเครื่องขยายเสียงออกหาเสียงเลือกผู้ใหญ่บ้าน โดยมีข้อความว่าให้ไปใช้สิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้านโดยการกากบาท ในวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๔๙ ตั้งแต่เวลา ๐๙.๐๐ ถึงเวลา ๑๕.๐๐ นาฬิกา แต่ในวันเลือกกลับใช้วิธีเลือกแบบเปิดเผย ทำให้ราษฎรที่เชื่อการโฆษณาเกิดความสับสนนั้น เห็นว่า มาตรา ๑๓ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องถิ่น พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ บัญญัติว่า วิธีการเลือกผู้ใหญ่บ้าน จะกระทำโดยลับหรือโดยเปิดเผยก็ได้ ซึ่งโดยปกติ จะกระทำโดยลับ แต่ผู้มาประชุมฝ่ายข้างมากอาจร้องขอให้เลือกโดยเปิดเผยได้ ซึ่งในวันเลือกผู้ใหญ่บ้านเมื่อวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๔๙ มีราษฎรที่เข้าฟังการประชุมชี้แจงจำนวน ๒๐๑ คน มีผู้ร้องขอให้เลือกโดยวิธีเปิดเผย

/จำนวน...

จำนวน ๑๗๔ คน และเลือกโดยวิธีลับ ๒๗ คน คณะกรรมการถือตามเสียงข้างมาก จึงให้เลือกโดยเปิดเผยในเวลา ๑๐.๐๐ นาฬิกา ซึ่งขณะที่ผู้สมัครหมายเลข ๑ ออกหาเสียงนั้น ยังไม่มีผู้ใดทราบว่าจะมีการเลือกผู้ใหญ่บ้านโดยวิธีใด หากข้อเท็จจริงเป็นดังที่ผู้ฟ้องคดีอ้าง ก็เป็นเพียงการหาเสียงของผู้สมัครเอง ไม่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการเลือกผู้ใหญ่บ้าน สำหรับกรณีที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่า ก่อนการเลือกผู้ใหญ่บ้าน ผู้แทนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ประชุมราษฎรเมื่อเวลา ๐๙.๐๐ นาฬิกา เกี่ยวกับการกำหนดการเลือกผู้ใหญ่บ้านโดยวิธีเปิดเผย ทำให้ราษฎรผู้มีสิทธิเลือกอีกจำนวนมากยังมิได้มีความเห็นในการเลือกวิธีดังกล่าว จึงไม่เป็นไปตามระบอบประชาธิปไตยนั้น เห็นว่า มาตรา ๑๓ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติ ลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ได้บัญญัติวิธีการเลือกไว้ว่าจะกระทำ โดยลับหรือโดยเปิดเผยก็ได้ ประกอบกับข้อ ๑๐ วรรคสอง ของข้อบังคับกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการเลือกผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนดว่า ในวันเลือกผู้ใหญ่บ้าน ให้มีการประชุม ราษฎร เพื่อชี้แจงรายละเอียด ขั้นตอน และวิธีการเลือกผู้ใหญ่บ้านตามวรรคหนึ่ง วิธีเลือก โดยปกติให้กระทำโดยวิธีลับ เว้นแต่ผู้มีสิทธิเลือกที่มาประชุมฝ่ายข้างมากร้องขอให้กระทำ โดยเปิดเผย ก็ให้กระทำโดยเปิดเผย และข้อ ๖ วรรคสอง กำหนดว่า การประชุมราษฎรในวันเลือก ให้เริ่มตั้งแต่เวลา ๐๘.๐๐ นาฬิกา ถึงเวลา ๑๐.๐๐ นาฬิกา และการเลือกโดยวิธีเปิดเผย ให้เริ่มออกเสียงลงคะแนนตั้งแต่เวลา ๑๐.๐๐ นาฬิกา จนกว่าการออกเสียงลงคะแนน จะแล้วเสร็จ ซึ่งคณะกรรมการเลือกผู้ใหญ่บ้านได้ให้เริ่มลงคะแนนตั้งแต่เวลา ๑๐.๐๐ นาฬิกา จนสิ้นสุดการลงคะแนนเวลาประมาณ ๑๑.๐๐ นาฬิกาจึงนับคะแนน ถือว่าเป็นการปฏิบัติ ตามข้อบังคับดังกล่าวโดยถูกต้องแล้ว การที่มีราษฎรมาใช้สิทธิเพียง ๒๙๒ คน จากผู้มีสิทธิ เลือกตั้งทั้งหมด ๑,๑๖๐ คน จึงมิใช่กรณีที่มีเหตุจำเป็นที่คณะกรรมการเลือกผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งทำการแทนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะต้องกำหนดระยะเวลาใหม่ตามข้อ ๖ วรรคสาม ของข้อบังคับกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการเลือกผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. ๒๕๓๕ แต่อย่างใด ส่วนกรณีที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ใช้กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ ๑๒ เป็นสถานที่ในการเลือกเหมือนที่ผ่านมา แต่กลับใช้ศาลากลางบ้านในซอยประสพโชค เป็นสถานที่ทำการเลือกผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งอยู่ใกล้บ้านพักของผู้สมัครหมายเลข ๑ นั้น เห็นว่า ตามข้อ ๗ ของข้อบังคับกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการเลือกผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนดให้นายอำเภอกำหนดที่เลือกผู้ใหญ่บ้านซึ่งเป็นสถานที่สาธารณะ

/เช่น โรงเรียน...

เช่น โรงเรียนหรือศาลาวัด ถ้าหาสถานที่ดังกล่าวไม่ได้ จะกำหนดบ้านหรือสถานที่อื่นที่ประชาชนไม่รังเกียจหรือไม่เป็นประโยชน์แก่ผู้สมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านคนหนึ่งคนใดในการเลือกนั้น เป็นที่เลือกผู้ใหญ่บ้านก็ได้ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้กำหนดให้ศาลากลางบ้านของหมู่ที่ ๔ ซึ่งเป็นสถานที่ที่ราษฎรประชุมทำกิจกรรมร่วมกัน ทุกคนในหมู่บ้านทราบดีและไม่เป็นประโยชน์แก่ผู้สมัครรายใด จึงเป็นการปฏิบัติตามข้อบังคับกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการเลือกผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. ๒๕๓๕ และมีได้เอื้อประโยชน์แก่ผู้สมัครคนหนึ่งคนใด สำหรับกรณีที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าผู้สมัครหมายเลข ๑ ได้จัดอาหารมาตั้งไว้บริเวณหน่วยเลือกตั้งและเชิญชวนให้ราษฎรมารับประทานอาหารโดยเจ้าหน้าที่ผู้ดำเนินการเลือกผู้ใหญ่บ้านมิได้กล่าวอ้าง จึงมีลักษณะเป็นการทุจริตซื้อเสียงนั้น เห็นว่าผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองให้การต่อศาลปกครองชั้นต้นว่า ในระหว่างที่มีการประชุมชี้แจงจนเสร็จสิ้นการลงคะแนนคณะกรรมการหมู่บ้านหมู่ที่ ๔ ได้จัดน้ำดื่มและน้ำหวานมาให้คณะกรรมการเลือกผู้ใหญ่บ้าน และไม่มีการจัดอาหารมาตั้งไว้บริเวณหน้าสถานที่ทำการเลือกเพื่อให้ผู้มาใช้สิทธิรับประทานแต่อย่างใด ส่วนผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างลอยๆ โดยไม่มีพยานหลักฐานสนับสนุน ข้อกล่าวอ้างดังกล่าวจึงไม่อาจรับฟังได้ ดังนั้นการดำเนินการเลือกผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๔ ตำบลบ้านใหม่หนองไทร อำเภอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว จึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว

เมื่อได้วินิจฉัยแล้วว่าการดำเนินการเลือกผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๔ ตำบลบ้านใหม่หนองไทร อำเภอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว เมื่อวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๔๙ ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ชอบด้วยกฎหมาย ย่อมส่งผลให้ประกาศอำเภอรัญประเทศ เรื่อง ผลการเลือกผู้ใหญ่บ้าน ลงวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๔๙ ตามแบบ ผ.ญ. ๗ ที่ประกาศให้นายบุญรอด พรหมมี เป็นผู้ได้รับคัดเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๔ และการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ วินิจฉัยเห็นชอบด้วยโดยอาศัยเหตุผลเดียวกันจึงชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน อุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองฟังขึ้น

การที่ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษาให้เพิกถอนประกาศผลการเลือกผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๔ ตำบลบ้านใหม่หนองไทร อำเภอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ลงวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๔๙ ตามผลการเลือกผู้ใหญ่บ้านเมื่อวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๔๙ และคำวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่เห็นชอบตามประกาศของ

/ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑...

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยให้มีผลนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษา คำขออื่นนอกจากนี้ให้ยก นั้น ศาลปกครองสูงสุดไม่เห็นพ้องด้วย

พิพากษากลับคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นเป็นให้ยกฟ้อง

นายพนพล เสงเจริญ

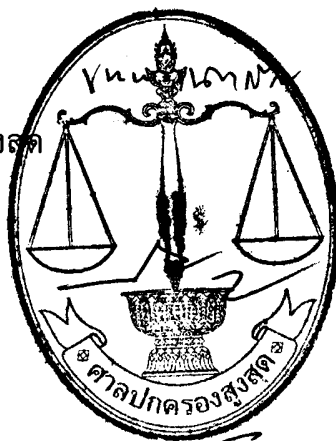
๒๗๑๐

ตุลาการเจ้าของสำนวน

ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

นายชาญชัย แสงศักดิ์

ตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองสูงสุด

นายสมรรถชัย วิศาลาภรณ์

ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

นายประวิตร บุญเทียม

ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

๒๗

นายสมชาย เอ็มโอช

ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

๒๗

ตุลาการผู้แถลงคดี : นายณัฐ รั้วมฤต

